

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 27.5.2025
COM(2025) 274 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Celounijní posouzení konečných aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti
energetiky a klimatu
Plnění cílů Unie v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030**

{SWD(2025) 140 final}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Celounijní posouzení konečných aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu

Plnění cílů Unie v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030

ÚVOD: PLNĚNÍ RÁMCE POLITIKY DO ROKU 2030

Cíl Evropské unie (EU) stát se do roku 2050 klimaticky neutrální je také cestou k dosažení energetické nezávislosti a zvýšení naší konkurenceschopnosti. Vzhledem k tomu, že do roku 2030, kdy má být dosaženo cílů EU v oblasti energetiky a klimatu, zbývá pouhých pět let, nebyla potřeba snížit naši závislost na fosilních palivech nikdy tak naléhavá, protože tato paliva zvyšují náklady na energii, umocňují naši závislost na třetích zemích a urychlují dopady změny klimatu, které jsou již dnes v Evropě silně pocítovány. Jen v roce 2023 dovezla EU fosilní paliva v hodnotě více než 430 miliard EUR. To je 430 miliard EUR, které by mohly být investovány do přechodu na čistou energii směrem k nezávislejší a bezpečnější EU.

EU se musí stát centrem inovací, v němž se budou vyvíjet, vyrábět a prodávat technologie, služby a čisté výrobky budoucnosti¹. Prostřednictvím Kompasu konkurenceschopnosti² a Dohody o čistém průmyslu³ Komise určila směr, jak znovu nastartovat hospodářskou dynamiku v EU pomocí strategie pro růst a prosperitu, která zohledňuje otázky klimatu i konkurenceschopnosti. V Dohodě o čistém průmyslu byl nastíněn plán, jak z dekarbonizace učinit hnací sílu růstu evropského průmyslu tím, že se energeticky náročným odvětvím a výrobcům čistých technologií zajistí jasné obchodní pobídky, mimo jiné prostřednictvím doporučeného průběžného cíle do roku 2040, tj. snížit čisté emise skleníkových plynů o 90 %⁴. Akční plán pro cenově dostupnou energii⁵, který je částí těchto strategií zabývajících se energetikou, se zaměřuje na snížení nákladů na energii pro občany, podniky, průmysl i obce v celé EU.

EU stanovila ambiciózní rámec, který jí má umožnit stát se do roku 2050 dekarbonizovanou ekonomikou. Stabilita a úplné provedení legislativního rámce pro splnění cílů v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 je nezbytným předpokladem pro to, aby EU dosáhla ambicí pro rok 2040 a do roku 2050 pak klimatické neutrality a zároveň využila plný potenciál transformace.

Provádění stávajícího právního rámce pro rok 2030 – a to co nejjednodušším, nejspravedlivějším a nákladově nejefektivnějším způsobem – je jednou z politických

¹ Draghiho zpráva – The future of European competitiveness (Budoucnost evropské konkurenceschopnosti), září 2024.

² COM (2025) 30 final.

³ COM (2025) 85 final.

⁴ Komise doporučila tento cíl ve svém sdělení „Zajištění naší budoucnosti – Klimatický cíl pro Evropu na rok 2040 a cesta ke klimatické neutralitě do roku 2050 vybudováním udržitelné, spravedlivé a prosperující společnosti“, COM(2024) 63 final.

⁵ COM (2025) 79 final.

priorit Komise. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu⁶ jsou strategickým realizačním nástrojem, jehož prostřednictvím mohou EU a její členské státy společně dosáhnout cílů energetické a klimatické politiky do roku 2030 a připravit cestu ke skutečné energetické unii. Pilířem realizace jsou členské státy, orgány veřejné správy a zúčastněné strany na všech úrovních. Stanovením priorit a ambicí, určením výzev týkajících se energetiky a klimatu a plánováním nezbytných politik a investic přispívají vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu k vytvoření důvěryhodného a předvídatelného prostředí, které je příznivé pro konkurenceschopný evropský průmysl, a dále ke snížení nákladů na energii, přičemž zároveň zohledňují rizika související s klimatem a připravenost na ně. Zajišťují lepší koordinaci politik napříč členskými státy a politickými oblastmi s cílem podpořit růst, zvýšit odolnost a zajistit spravedlivý přechod.

EU již prokázala, že konkurenceschopnost, transformace energetiky a opatření v oblasti klimatu mohou jít ruku v ruce. Čisté emise skleníkových plynů byly v roce 2023 o 37 % nižší než v roce 1990, zatímco HDP EU za stejné období vzrostl o 68 %. K tomu přispělo neustálé zvyšování energetické účinnosti, zavádění energie z obnovitelných zdrojů, nové technologie a inovativní průmyslové procesy. V roce 2023 byla energie z obnovitelných zdrojů hlavním zdrojem elektřiny v EU, přičemž představovala 24 % veškeré výroby energie, a konečná spotřeba energie činila 894 milionů tun ropného ekvivalentu (Mtoe) ve srovnání s cílem 763 Mtoe pro konečnou spotřebu energie do roku 2030. V roce 2023 EU spotřebovala o 2 % méně konečné energie než v roce 2014, zatímco její HDP se ve stejném období zvýšil o 38 %⁷. Rychlé zavádění čisté energie v EU ochrání evropské domácnosti a podniky před kolísáním cen fosilních paliv, posílí konkurenceschopnost a vedoucí postavení v oblasti čistých technologií a přispěje k posílení energetické nezávislosti. Ambiciózní rámec do roku 2030 založený na jasných cílech a strategickém plánování již přispěl k tomu, že se EU přiblížila svým cílům v oblasti klimatu a energetiky.

Z posouzení konečných aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu vyplývá, že jejich úplné provedení by EU přiblížilo k dosažení jejích cílů. Analýza shrnutá v tomto sdělení ukazuje na výrazné zlepšení oproti návrhům plánů a naznačuje, že EU je na dobré cestě k dosažení cílů pro rok 2030, jimiž je snížení čistých emisí skleníkových plynů nejméně o 55 % oproti roku 1990 a zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů na nejméně 42,5 % s ambicí dosáhnout 45 %, ačkoli je třeba vyvinout další úsilí ke snížení spotřeby energie o 11,7 %. Navzdory těmto zlepšením přetrvávají určité nedostatky. Průběžný cíl v oblasti klimatu pro rok 2040 může zajistit větší předvídatelnost a posílit ekonomické opodstatnění přechodu na čistou energii uvedené v plánech a tím nám pomoci dosáhnout cílů pro rok 2030.

Konečné aktualizované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu byly vypracovány na základě rozsáhlého procesu konzultací na celostátní a regionální úrovni a zahrnovaly iterační proces s Komisí, posouzení předběžných návrhů a vydání doporučení členskými státy, aby členské státy mohly předložit ambiciózní a důvěryhodné konečné plány⁸.

⁶Požadovány podle nařízení (EU) 2018/1999 ze dne 18. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu.

⁷ Na základě údajů Eurostatu [Gross domestic product \(GDP\) and main components \(output, expenditure and income\)](#) (Hrubý domácí produkt (HDP) a jeho hlavní složky (výstup, výdaje a příjmy)

⁸ COM (2023) 796 final a jednotlivá doporučení členskými státy.

Ke konci dubna předložilo své konečné aktualizované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu 24 členských států⁹. Členské státy, které tak ještě neučinily – Belgie, Estonsko a Polsko – se vyzývají, aby své plány dokončily co nejdříve¹⁰.

Toto celoevropské posouzení shrnuje společné ambice členských států¹¹, identifikuje nedostatky v ambicích, které je třeba urychleně řešit, a popisuje společné výzvy a příležitosti do budoucna. Je k němu přiložen pracovní dokument útvarů Komise s posouzeními konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu jednotlivých členských států¹² a cílenými pokyny pro usnadnění provádění.

Hlavní zjištění celounijního posouzení

Na základě prognóz členských států Komise odhaduje, že celkové **čisté emise skleníkových plynů**¹³ se v roce 2030 sníží přibližně o 54 % ve srovnání s rokem 1990, což ukazuje, že EU je na dobré cestě k dosažení cíle pro rok 2030. To závisí na plném provádění stávajících a dodatečných politik a opatření členských států i politik EU.

Očekává se, že emise skleníkových plynů v odvětvích, na něž se vztahuje **nařízení o sdílení úsilí**¹⁴, se v roce 2030 sníží přibližně o 38 % ve srovnání s rokem 2005, což je přibližně o 2 procentní body méně než cíl EU ve výši 40 %.

Ačkoli několik členských států vyvíjené úsilí v **odvětví půdy** oproti návrhům plánů zvýšilo, stále ještě chybí přibližně 45–60 Mt ekvivalentu CO₂ (což odpovídá přibližně 100 až 140 % cíle dodatečného pohlcení) ve srovnání s cílem pro rok 2030 podle nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF)¹⁵.

Pokud jde o **přízpůsobení se změně klimatu**, pouze některé konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu dostatečně začlenily připravenost na dopady změny klimatu a odolnost vůči nim. Omezený počet plánů zohledňuje opatření týkající se vodohospodářské odolnosti.

Většina členských států předkládá vnitrostátní příspěvky, které jsou v souladu se závazným cílem EU pro rok 2030, aby podíl **energie z obnovitelných zdrojů** činil alespoň 42,5 %. Přetrvává však omezená nedostatečná míra ambicí ve výši 1,5 procentního bodu.

⁹ Nařízení o správě v článku 14 stanoví, že do 30. června 2024 předloží každý členský stát Komisi aktualizaci svého posledního oznámeného integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu.

¹⁰ Aniž jsou dotčeny další kroky Komise týkající se nepředložení konečného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu.

¹¹ Článek 13 nařízení o správě stanoví, že Komise posoudí zejména to, zda jsou cíle, úkoly a příspěvky dostatečné pro společné dosažení cílů energetické unie a cílů rámce EU v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030; a zda plány splňují požadavky článků 3 až 12 a členské státy řádně zohlednily doporučení vydaná Komisí podle článku 34.

¹² Konečný aktualizovaný vnitrostátní plán Slovenska v oblasti energetiky a klimatu, který byl předložen až 15. dubna 2025, byl v tomto sdělení zohledněn pouze částečně. Belgie, Estonsko a Polsko své konečné aktualizované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu dosud nepředložily. Komise plánuje zveřejnit jednotlivá posouzení plánů těchto členských států brzy po jejich předložení.

¹³ Celkové čisté emise skleníkových plynů (včetně propadu LULUCF) zahrnují odhady Komise týkající se emisí z mezinárodní dopravy, regulovaných právními předpisy EU. Odhad zohledňuje předběžné informace sdílené Estonskem a Polskem, které dosud nepředložily konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu. Podrobnosti viz příloha.

¹⁴ Nařízení (EU) 2023/857, kterým se mění nařízení (EU) 2018/842.

¹⁵ Nařízení (EU) 2023/839, kterým se mění nařízení (EU) 2018/841.

I přes zlepšení příspěvků členských států k cíli EU v oblasti **energetické účinnosti** ve výši 11,7 % do roku 2030 přetrvává nedostatečná míra ambicí ve výši 31,1 Mtoe u konečné spotřeby energie a 47,3 Mtoe u spotřeby primární energie. V případě konečné spotřeby energie to odpovídá úrovni ambice EU ve výši 8,1 %.

Energetickou bezpečnost v plánech posiluje nižší spotřeba plynu a diverzifikovanější zdroje energie, včetně rostoucí úlohy jaderné energie při výrobě elektřiny a v několika členských státech i tepla. Je však třeba dále přizpůsobovat infrastrukturu dekarbonizovanému energetickému systému, zvýšené elektrifikaci založené na proměnlivých obnovitelných zdrojích energie a rychle se měnícím hrozbám, jako je změna klimatu a kybernetická bezpečnost.

V oblasti **vnitřního trhu s energií** zavedly členské státy ve svých konečných plánech nová opatření na podporu flexibility, stabilizace trhů a usnadnění pronikání obnovitelných zdrojů energie. K rozvoji přeshraničních propojení energetických soustav a další integraci trhů jsou však zapotřebí další opatření.

Konečné plány se více zaměřují na **konkurenceschopnost průmyslu, odolnost dodavatelských řetězců, inovace a rozvoj dovedností**. Až na výjimky však plány často neobsahují dostatečně konkrétní a realizovatelné cíle v těchto oblastech.

Přibližně polovina plánů uznává význam **postupného snižování dotací na fosilní paliva**. Nicméně seznam stávajících dotací na fosilní paliva, konkrétní časové plány a opatření k jejich postupnému ukončení z velké části chybí.

Pokud jde o **spravedlivý přechod**, plány z velké části popisují dopady transformace energetiky na potřeby dovedností a odborné přípravy, ale postrádají podrobnou analýzu sociálních dopadů a dopadů na zaměstnanost, zejména na zranitelné domácnosti, pracovníky a regiony. Přínosem by byla konkrétnější opatření a jasné uvedení finančních prostředků na zmírnění těchto dopadů. Členské státy navíc neposkytují dostatečný analytický základ pro přípravu svých sociálních klimatických plánů.

Většina členských států se zabývá **energetickou chudobou** a nastiňuje strukturální opatření nebo opatření na podporu příjmů s důrazem na energetickou účinnost, renovaci budov a dekarbonizaci. Zároveň jen několik členských států jasně definuje energetickou chudobu nebo stanoví konkrétní cíle pro její snížení.

Odhady investic členských států se v porovnání s návrhy plánů výrazně zlepšily, je však třeba vyvinout další úsilí k jejich zpřesnění a vypracovat komplexní strategii pro mobilizaci veřejných a soukromých finančních prostředků, aby se zvýšila jistota investorů a aby se vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu mohly stát účinnými investičními plány.

Jasnější přehled **procesu veřejných konzultací** při přípravě konečných vnitrostátních plánů je uveden ve většině plánů. Procesy účasti mohly být inkluzivnější a účinnější, poskytovat více informací a delší lhůty pro konzultace.

DEKARBONIZOVANÉ HOSPODÁŘSTVÍ S ČISTÝM A KONKURENCESCHOPNÝM ODVĚTVÍM ENERGETIKY

Dekarbonizace

Konečné aktualizované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu představují oproti návrhům plánů výrazné zlepšení a výrazně přibližují EU k dosažení cíle snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030 o alespoň 55 %. Na základě analýzy prognóz členských států v předložených plánech Komise odhaduje, že celkové čisté emise skleníkových plynů v roce 2030 klesnou přibližně o 54 % ve srovnání s rokem 1990¹⁶, což ukazuje, že EU je na dobré cestě k dosažení svého cíle pro rok 2030. Ačkoli je tento výsledek podporován stávajícími a novými vnitrostátními opatřeními, nebylo by ho možné dosáhnout bez přispění politik a opatření EU v rámci balíčku „Fit for 55“, jako je systém EU pro obchodování s emisemi a normy pro emise CO₂ pro vozidla.

V odvětvích, na něž se vztahuje nařízení o sdílení úsilí, jsou sice konečné plány výrazně ambicióznější než jejich návrhy, ale stále v nich existuje rozdíl oproti cíli pro rok 2030. Podle nařízení o „sdílení úsilí“ se musí emise z vnitrostátní dopravy, budov, zemědělství, drobného průmyslu a odpadů do roku 2030 snížit oproti roku 2005 o 40 %. Na základě dostupných prognóz se očekává, že emise v roce 2030 klesnou přibližně o 38 % oproti úrovni roku 2005, což je přibližně o 2 procentní body méně, než je cíl EU¹⁷. Díky dodatečným nebo posíleným opatřením se dosáhlo podstatného zlepšení ve srovnání s rozdílem více než 6 procentních bodů na základě celoevropského posouzení návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. Dvanáct členských států¹⁸ očekává, že svých cílů pro rok 2030 podle nařízení o „sdílení úsilí“ dosáhne pomocí stávajících a dodatečných politik a opatření (oproti osmi v návrzích plánů), zatímco dalších šest¹⁹ očekává, že své cíle splní s využitím dostupných vnitrostátních flexibilit. Pět členských států²⁰ očekává, že své cíle pro rok 2030 nesplní²¹.

Pokud jde o odvětví půdy, z prognóz poskytnutých členskými státy vyplývá, že EU není na dobré cestě ke splnění svého cíle do roku 2030, kterým je dosažení dodatečných 42 Mt ekvivalentu CO₂ čistého pohlcení do roku 2030²². Odvětví půdy v posledních letech ukládá stále méně uhlíku z atmosféry. Ze souhrnné analýzy vyplývá, že se neočekává zlepšení propadu uhlíku oproti současné úrovni. Ve skutečnosti chybí EU k dosažení cíle pro rok 2030 přibližně 45 až 60 Mt ekvivalentu CO₂. Nicméně několik členských států zvýšilo své ambice a poskytlo konkrétnější cesty ke splnění svého cíle pro rok 2030 pomocí dalších politik v odvětví půdy.

¹⁶ Celkové čisté emise skleníkových plynů (včetně propadu LULUCF) a včetně odhadů Komise týkajících se emisí z mezinárodní letecké a námořní dopravy regulovaných právními předpisy EU. Odhady berou v úvahu předběžné informace sdílené Estonskem a Polskem, které dosud nepředložily konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu. Podrobnosti viz příloha.

¹⁷ Odhad zohledňuje předběžné informace sdílené Estonskem a Polskem, které dosud nepředložily konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu. Podrobnosti viz příloha.

¹⁸ BG, CZ, EL, ES, HR, LV, LT, LU, HU, RO, SI, PT.

¹⁹ DK, FR, NL, AT, FI, SE.

²⁰ DE, IE, IT, CY, MT. Tyto členské státy neočekávají, že dosáhnou svého cíle pro rok 2030 podle nařízení o „sdílení úsilí“ ani při využití dostupných vnitrostátních flexibilit.

²¹ Nařízení o „sdílení úsilí“ poskytuje členským státům řadu možností, jak kompenzovat část emisí snížením emisí v jiných odvětvích, která nejsou předmětem uvedeného nařízení, nebo v dřívějších letech. Analýza flexibilit pro toto posouzení nezohledňuje možný obchod s ročními emisními přiděly mezi členskými státy.

²² V porovnání s ročním průměrem emisí a pohlcení v odvětví LULUCF v referenčním období 2016–2018.

Devět členských států²³ (oproti pěti v návrzích plánů) nyní plánuje dosáhnout svých cílů v oblasti LULUCF. Mezi ně patří Dánsko, které nedávno zavedlo významné reformy, včetně stanovení cen za emise ze zemědělství a využití získaných příjmů k financování transformace odvětví půdy. Několik konečných plánů rovněž uznává potřebu investovat do lepšího monitorování, vykazování a ověřování v oblasti půdy, aby se zajistila vyšší kvalita údajů pro účinnou a efektivní tvorbu politik v tomto odvětví. Ve většině plánů však chybí dostatečné podrobnosti o opatřeních potřebných k dosažení cílů a vyčíslení jejich dopadů. Účinnější celkové používání biomasy (pro výrobu energie, potravin/krmiv a produktů na biologické bázi) směrem k produktům na biologické bázi s vyšší přidanou hodnotou by mělo být v odvětví půdy zásadní.

Konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu kladou ve srovnání s návrhy větší důraz na politiky pro dekarbonizaci dopravy a budov, ale je třeba vyvinout větší úsilí. Systém EU pro obchodování s emisemi pro spalování paliv v budovách, silniční dopravě a dalších odvětvích (ETS2) a doprovodný Sociální klimatický fond hrají klíčovou úlohu při snižování emisí v silniční dopravě a budovách, ale nezbytné je vyvinout další úsilí také na vnitrostátní úrovni. Většina členských států plánuje opatření na podporu udržitelné transformace odvětví dopravy, která vycházejí z politik EU, jako jsou normy pro emise CO₂ pro vozidla a nařízení o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva. Plány zahrnují opatření na podporu elektrifikace a zavádění bezemisní infrastruktury pro silnice, železnice, přístavy a letiště, jakož i opatření na podporu přechodu na veřejnou dopravu a aktivní/nemotorovou mobilitu. Členské státy očekávají, že tato opatření v nadcházejících letech výrazně sníží emise z dopravy, což bude vyžadovat rychlé provádění unijních i vnitrostátních politik a opatření a současně průběžné monitorování. V některých členských státech²⁴ stále existují režimy podpory pro vozidla na fosilní paliva, které jsou v rozporu s cíli dekarbonizace a měly by být postupně ukončeny. Pokud jde o odvětví **budov**, jak je uvedeno v oddílech 2.2 a 2.3, členské státy podnikají kroky na podporu energie z obnovitelných zdrojů pro vytápění a chlazení a na podporu renovací budov, je však třeba učinit více pro plánování a provádění příslušných politik.

Pokud jde o zachycování a ukládání uhlíku, konečné aktualizované plány obsahují doplněné informace a ambicióznější projekty. Více než polovina členských států alespoň částečně zohlednila související doporučení Komise²⁵. Na rozdíl od předběžných návrhů snižují konečné plány rozdíl oproti cíli 50 milionů tun CO₂ ročně do roku 2030, který je stanoven v aktu o průmyslu pro nulové čisté emise. Na základě dostupných informací plánují členské státy do roku 2030 zachytit 42,4 Mt CO₂ ročně, z toho 14,9 Mt CO₂ z biogenních zdrojů. Členské státy odhadují, že v roce 2030 se bude kapacita pro injektáž pohybovat od 27,1 do 45,1 milionu tun CO₂ ročně. Některé členské státy o plánované kapacitě pro injektáž na svém území nepodaly zprávu. Od června 2024 však nařízení o posílení evropského ekosystému výroby technologií pro nulové čisté emise²⁶ vyžaduje, aby členské státy každoročně podávaly zprávy o budoucím vývoji projektů souvisejících s požadavky na kapacitu pro zachycování a injektáž CO₂ na svém území. Několik aktualizovaných plánů odráží potřebu vytvořit síť potrubí pro

²³ DK, EE, EL, LT, LU, NL, AT, PL, SI.

²⁴ Například DE, FR, IT.

²⁵ BG, DK, EL, FR, HR, IT, LT, NL, AT, PT, RO, SE nastínily některé plány nebo projekty pro zachycování, využití a ukládání uhlíku do roku 2030.

²⁶ Viz čl. 21 odst. 2 nařízení (EU) 2024/1735.

CO₂ a některé členské státy rovněž pokročily v zavádění nezbytného regulačního a podpůrného rámce pro průmyslové hospodaření s uhlíkem.

Pokud jde o přizpůsobování, členské státy se doporučeními Komise zabývaly pouze částečně. To je značně znepokojivé vzhledem k závěrům zprávy Evropské agentury pro životní prostředí z března 2024 o posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě (EUCRA)²⁷, která zjistila, že EU a členské státy nedrží krok se zrychlujícími se klimatickými riziky. Ve zprávě prezidenta Niinistöa z října 2024²⁸ se uvádí, že změna klimatu je multiplikátorem rizik, a zdůrazňuje se, že je třeba zakotvit zásadu „připravenosti již od návrhu“, aby bylo možné řešit všechny hrozby komplexně.

Navzdory tomu pouze několik konečných plánů²⁹ řádně začleňuje adaptační politiky a opatření v kontextu různých dimenzí energetické unie. V mnoha případech plány obsahují křížové odkazy na vnitrostátní adaptační strategie a plány. Jiné plány zohledňují adaptační aspekty a vazby pouze částečně a chybí jim kvantitativní měření adaptačních potřeb a dopadů a přínosů adaptačních politik. Často chybí informace o zranitelných místech a rizicích v oblasti klimatu v kontextu energetické unie. Některé plány se zabývají důsledky změny klimatu na budoucí dostupnost vody a jejími riziky pro odvětví energetiky³⁰ (například rizika nedostatečných nebo narušených dodávek vody pro výrobu vodní energie a zeleného vodíku a pro chlazení elektráren, včetně jaderných elektráren). Pouze omezený počet členských států stanovil významné doplňující adaptační politiky a opatření³¹. Ačkoli je v některých případech uznávána úloha řešení inspirovaných přírodou, existuje nevyužitý potenciál pro podporu jejich využívání ve prospěch cílů energetické unie.

Další postup

I přes výrazné zlepšení oproti předběžným návrhům stále přetrvává rozdíl oproti cílům do roku 2030 stanoveným podle nařízení o „sdílení úsilí“ a LULUCF. Pro splnění cílů a zvýšení úsilí v oblasti přizpůsobování se změně klimatu jsou nutná další opatření.

Komise bude i nadále vést konstruktivní dialog s členskými státy a podporovat je s cílem usnadnit provádění a v případě potřeby posílit jejich ambice. Komise bude každoročně sledovat pokrok při plnění cílů podle nařízení o „sdílení úsilí“ a LULUCF a v případě potřeby využije nástroje, jako je požadování plánů nápravných opatření.

Členské státy, které nejsou na cestě ke splnění svých cílů podle nařízení o „sdílení úsilí“, se vyzývají, aby vypracovaly rozumnou strategii kombinující dodatečná opatření s využitím dostupných flexibilit. Všechny členské státy by měly urychleně zavést systém obchodování s emisemi pro budovy, silniční dopravu a další odvětví, aby zajistily nákladově efektivní snížení emisí ze **silniční dopravy a budov**, a urychlit doplňková vnitrostátní opatření

²⁷ [Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě \(EUCRA\)](#).

²⁸ Společně bezpečnější: posílení evropské civilní a vojenské připravenosti a pohotovosti, říjen 2024. Zpráva Sauliho Niinistö, bývalého prezidenta Finské republiky, ve funkci zvláštního poradce předsedkyně Evropské komise.

²⁹ IE, EL, ES, HR, AT, SI, FI.

³⁰ EL, ES, FR, HR, IT, PT.

³¹ SI, CZ, DK, ES, HR, CY, LV, LT, HU, NL, RO a SE.

k dekarbonizaci těchto odvětví. V odvětví dopravy patří mezi klíčové prvky elektrifikace a zavádění infrastruktury, řízení poptávky, větší využívání veřejné a sdílené dopravy a aktivní/nemotorová mobilita.

Členské státy by také měly pokračovat ve snižování emisí z letecké a námořní dopravy. Za tímto účelem by měly podporovat výrobu obnovitelných a nízkouhlíkových námořních paliv a udržitelných leteckých paliv³² a investovat do infrastruktury pro budoucí letadla s nulovými emisemi a elektrifikace provozu přístavů a letišť.

Členské státy by měly urychleně doplnit své politiky týkající se půdy, biohospodářství a energetiky, aby dosáhly udržitelnější úrovně sklizně a zvýšeného čistého pohlcení v zemědělství a lesnictví, a zároveň zohlednit oběhovost. Cílenější využívání veřejných prostředků, jako je společná zemědělská politika nebo státní podpora, by mohlo podpořit zavádění lepších monitorovacích technologií a postupů hospodaření s půdou, které dosahují nejvyšších přínosů pro klima, podporují řešení inspirovanou přírodou, zvyšují odolnost vůči klimatu, a tím chrání potravinové zabezpečení a biologickou rozmanitost.

Členské státy by také mohly zvážit tržní přístupy vycházející z nařízení EU o rámci Unie pro certifikaci trvalého pohlcování uhlíku, uhlíkové zemědělství a ukládání uhlíku do produktů³³. V roce 2025 Komise podle tohoto nařízení přijme **metodiky uhlíkového zemědělství**, aby dále motivovala k udržitelným politikám v oblasti půdy s přínosem pro biologickou rozmanitost.

Udržitelnější produkce a účinnější využívání biomasy je klíčovým stavebním kamenem připravované nové **strategie EU pro biohospodářství** (má být přijata do konce roku 2025). Tuto ambici by umožnilo lepší a snazší monitorování biomasy.

Členské státy se vybízejí, aby v souladu se zprávou EUCRA zlepšily posuzování zranitelných míst a rizik v oblasti klimatu, mimo jiné určením vlastníků rizik v souvisejících odvětvových politikách a zvážením kaskádových a složených rizik. Při plánování investic a opatření v oblasti energetiky a vodohospodářství je třeba vycházet z klimatických scénářů a posouzení rizik.

Členské státy se vyzývají, aby při přípravě svých nadcházejících plánů na obnovu přírody zintenzivnily své úsilí o hledání synergií s opatřeními ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně a aby podle toho stanovily priority při realizaci těchto opatření.

Komise v roce 2026 předloží **Evropský plán pro přizpůsobení se změně klimatu** s cílem podpořit členské státy zejména v oblasti připravenosti a plánování a zajistit pravidelné vědecky podložené posouzení rizik.

Prováděním dohody o čistém průmyslu a strategie průmyslového hospodaření s uhlíkem³⁴ bude Komise nadále podporovat **rozvoj trhu se zachyceným CO₂**. Členské státy se vybízejí, aby podporovaly rozvoj infrastruktury pro ukládání a přepravu CO₂ s cílem splnit cíle aktu o průmyslu pro nulové čisté emise.

³² V souladu se směrnicí 2009/28/ES a nařízeními (EU) 2023/1805 a (EU) 2023/2405.

³³ Nařízení (EU) 2024/3012.

³⁴ COM (2024) 62 final.

K investicím EU do inovací a čistých technologií přispěje také **Banka pro dekarbonizaci průmyslu**, jejímž cílem je získat finanční prostředky ve výši 100 miliard eur na podporu dekarbonizace klíčových průmyslových procesů v různých odvětvích.

Členské státy se vyzývají, aby při provádění vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu dále zvažovaly synergie a kompromisy plánovaných opatření s prioritami v oblasti životního prostředí, jako je znečištění ovzduší a oběhovost.

Energie z obnovitelných zdrojů

Jak je uvedeno v Kompasů konkurenceschopnosti, EU má strategickou pozici, aby si udržela vedoucí postavení celosvětového průkopníka v oblasti obnovitelných zdrojů energie, ale musí zajistit, aby ambiciózní poptávce po dekarbonizaci odpovídalo vedoucí postavení v oblasti technologií, které ji budou zajišťovat³⁵.

EU se zavázala k celkovému cíli v oblasti energie z obnovitelných zdrojů ve výši nejméně 42,5 % s ambicí dosáhnout 45 % do roku 2030. Tento cíl je nejen pilířem Zelené dohody pro Evropu, ale také ústředním bodem provádění Akčního plánu Komise pro cenově dostupnou energii. Urychleným zaváděním energie obnovitelných zdrojů chce EU ochránit spotřebitele před kolísáním cen fosilních paliv, dlouhodobě snížit účty za energii a posílit svou energetickou suverenitu.

V letech 2022 až 2024 členské státy instalovaly přibližně 205 GW³⁶ kapacity na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů, což je více než nárůst v letech 2014 až 2022, což svědčí o politické vůli transformovat energetický systém, snížit strategické závislosti a podpořit udržitelný hospodářský růst i inovace. Obnovitelné zdroje energie nejsou jen klimatickým imperativem. Jsou klíčovou pákou k zajištění cenově dostupné, bezpečné a doma vyrobené energie pro všechny Evropany. Očekává se, že díky dodatečné výrobě elektrické energie v nově instalovaných fotovoltaických a větrných zařízeních spotřebitelé elektřiny v EU ušetří v období 2021–2023 přibližně 100 miliard EUR. Příspěvky předložené členskými státy signalizují silný závazek k zavádění energie z obnovitelných zdrojů, ale uvádějí, že **podíl energie z obnovitelných zdrojů³⁷ na hrubé konečné spotřebě energie do roku 2030 bude dosahovat výše 41 %³⁸**. Optimističtější posouzení založené na prognózách členských států **však** naznačuje, že by EU mohla dosáhnout 42,6 %, což ukazuje potenciál jít ještě dál.

To představuje **významný pokrok ve srovnání s podílem energie z obnovitelných zdrojů ve výši 33,1–33,7 % předpokládaným v původních konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu z roku 2019** a toto číslo je také vyšší než celkový podíl vyplývající z návrhů aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, které měly být předloženy v červnu 2023. Skutečnost však zůstává taková, že **ačkoli více než dvě třetiny členských států³⁹ výrazně zvýšily své ambice, stále existuje omezený rozdíl ve výši 1,5**

³⁵ Draghiho zpráva – Budoucnost evropské konkurenceschopnosti

³⁶ Údaje Eurostatu, WindEurope a Solar Power Europe.

³⁷ Metodika viz příloha II.

³⁸ V porovnání s podílem ve výši 38,6 % až 39,3 % v celoevropském posouzení návrhů aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, COM (2023) 796 final.

³⁹ IE, IT, LV, LT, LU, HU, AT, PL, PT, RO, SI, FI, SE.

procentního bodu oproti cíli 42,5 % a je třeba přijmout naléhavá opatření k jeho odstranění. Pokud by však členské státy plně naplnily své prognózy, nedošlo by k nedostatečné míře ambicí při dosahování závazného cíle 42,5 %. Avšak ani v nejlepším scénáři kolektivní příspěvky stále nedosáhnou ambiciózního cíle EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie ve výši 45 % stanoveného podle revidované směrnice o obnovitelných zdrojích energie⁴⁰. Nyní je úkolem proměnit tyto prognózy ve skutečnost prostřednictvím konkrétních opatření a zajistit tak, aby EU a členské státy splnily své závazky.

Mnohé členské státy nastínily kroky k urychlení udělování povolení a ke zvýšení počtu dohod o nákupu elektřiny a vlastní spotřeby, přičemž některé země popsaly plány na zmapování oblastí pro zrychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie. **Dvacet dva členských států⁴¹ stanovilo cíl pro rok 2030 pro obnovitelné zdroje energie v oblasti vytápění a chlazení, který je v souladu s revidovanou směrnicí o obnovitelných zdrojích energie⁴².** Kromě toho jedenáct členských států⁴³ zahrnuje specifický cíl pro paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu (RFNBO) pro průmysl. Některé členské státy navíc uvádí své plánované kapacity elektrolyzérů do roku 2030, zatímco jiné stále posuzují proveditelnost cílů týkajících se paliv RFNBO v průmyslu.

Pokud jde o inovativní technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, stanovilo deset členských států⁴⁴ ambiciózní cíle pro nově instalovanou kapacitu do roku 2030 v zájmu splnění orientačního cíle ve výši 5 % stanoveného v revidované směrnicí o obnovitelných zdrojích energie⁴⁵. Přestože se většina členských států zabývala doporučeními Komise týkajícími se obnovitelné dopravy a bioenergie, v plánech stále chybí informace o domácích dodávkách lesní biomasy pro energetické účely, o tom, jak bude lesní biomasa používána pro výrobu energie a zda členské státy splní příslušné povinnosti podle nařízení LULUCF.

A konečně, téměř všechny členské státy⁴⁶ se zabývaly doporučeními Komise v oblasti biometanu a navrhly opatření pro biometan a bioplyn, která by podle odhadů měla do roku 2030 vést ke kombinované roční výrobě 25,85 miliardy metrů krychlových. Pouze sedm členských států si však stanovilo konkrétní samostatné cíle pro biometan. Švédsko navrhuje finanční podporu pro biometan, ale bez stanovení konkrétního cíle.

Další postup

Navzdory výraznému zvýšení vnitrostátních ambicí v porovnání s návrhy aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu stále existuje rozdíl ve výši 1,5 procentního bodu oproti cíli EU pro rok 2030 v oblasti obnovitelných zdrojů stanovenému nejméně na

⁴⁰Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652.

IE, IT, LV, LT, LU, HU, AT, PL, PT, RO, SI, FI, SE.

⁴² V souladu s ročním průměrným nárůstem podle článku 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652

⁴³ BG, CZ, DK, ES, IT, LV, LU, NL, SI, FI, SE.

⁴⁴ BG, DK, DE, FR, IT, LV, NL, PT, SI, FI.

⁴⁵ ES a CY nestanovují konkrétní cíl, ale uvádějí, že jejich cílem je zavést nezbytná opatření k dosažení orientačního cíle pro inovativní technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030.

⁴⁶ Konečný vnitrostátní plán Bulharska v oblasti energetiky a klimatu neobsahuje kvantitativní plány pro výrobu biometanu.

42,5 %, pokud členské státy nesplní své ambicióznější prognózy. Ačkoli je tedy cíl 42,5 % na dosah, je zásadní pokračovat v podpoře členských států při odstraňování této nedostatečné míry ambicí a při plnění jejich společného cíle dosáhnout 45 % do roku 2030 a je třeba učinit důraznější krok k urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů.

Se stávajícím stavem se nemůžeme spokojit. Komise bude spolu s členskými státy podporovat a pečlivě sledovat provádění konečných plánů a prozkoumá alternativy dalších opatření s cílem splnit nejambicióznější prognózy členských států při odstraňování nedostatečné míry ambicí. **Komise posoudí, zda jsou nutná další opatření k zajištění společného dosažení cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, včetně kýženého cíle ve výši 45 %.**

Opatření uvedená v **Akčním plánu pro cenově dostupnou energii** a v **Dohodě o čistém průmyslu** jsou výchozím bodem a významně podpoří členské státy při dosahování jejich cílů a zároveň sníží náklady na energii pro evropské spotřebitele.

V rámci **balíčku opatření pro evropské elektrizační soustavy v posledním čtvrtletí roku 2025** bude Komise pracovat na dalším zefektivnění a zjednodušení právních předpisů EU a zkrácení doby pro vydávání povolení, včetně cílených aktualizací právních předpisů v oblasti životního prostředí, což bude zásadní pro odstranění překážek projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, rozvoj infrastruktury a ukládání energie. To se bude týkat zejména stavebnictví a průmyslu. Důraz bude kladen na zvýšení kapacity ukládání energie a účelem bude vytvořit příznivý rámec pro investice do elektrifikace založené na energii z obnovitelných zdrojů.

Komise bude i nadále podporovat členské státy v jejich úsilí o provádění v rámci iniciativy „*Accele-RES*“; to bude zahrnovat spolupráci s jednotlivými členskými státy, odbornou skupinu pro vydávání povolení, specializované semináře a koordinovaný postup ve věci směrnice o obnovitelných zdrojích energie (CA-RES).

Pokud jde o střednědobá až dlouhodobá opatření stanovená v Akčním plánu pro cenově dostupnou energii, **Akční plán pro elektrifikaci** usnadní transformaci celého systému s cílem urychlit elektrifikaci nezbytnou pro dosažení cílů a podpořit využívání energie z obnovitelných zdrojů. To zahrnuje rozšíření smluv o nákupu elektřiny, podporu flexibilních řešení, jako je ukládání a odezva na straně poptávky, a zahájení iniciativ na zvyšování povědomí, jako jsou jednotná kontaktní místa pro spotřebitele a podniky. Kromě toho budou při dorovnávání tohoto rozdílu hrát klíčovou úlohu mimo jiné opatření na modernizaci a rozšíření elektrizačních soustav a na nasměrování přeshraničních investic do infrastruktury čisté energie. Komise navrhne další politiky na podporu tohoto úsilí a vlády jednotlivých států by je měly neprodleně začlenit do svých energetických strategií.

V krátkodobém horizontu **by členské státy měly zvýšit své úsilí o zajištění rychlého a účinného provádění a prosazování pravidel pro vydávání povolení**, jako jsou pravidla uvedená v revidované směrnici o obnovitelných zdrojích energie za účelem urychlení realizace projektů.

Členské státy se vyzývají, aby navrhly konkrétní opatření, která usnadní rozšíření smluv o nákupu elektřiny vytvořením příznivého právního a regulačního prostředí, a aby poskytly stabilní investiční signály za účelem mobilizace investic do energie z obnovitelných zdrojů.

Členské státy jsou rovněž vybízeny k tomu, aby k plnění svých vnitrostátních příspěvků v oblasti energie z obnovitelných zdrojů používaly mechanismy spolupráce založené na energii z obnovitelných zdrojů, jako je mechanismus EU pro financování energie z obnovitelných zdrojů⁴⁷. Mezi výhody pro přispívající země patří financování projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, které jsou díky místním podmínkám nákladově efektivnější než doma, a také přístup k výrobě energie z obnovitelných zdrojů, jež může být na jejich vlastním území vzácná, např. země bez přístupu k moři mohou využívat projekty větrných elektráren na moři. Výhody pro hostitelské země spočívají v investicích do místních projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů bez zatížení státního rozpočtu, jakož i v místní zaměstnanosti, snížení emisí skleníkových plynů, zlepšení kvality ovzduší, modernizaci energetického systému a snížení závislosti na dovozu.

Členské státy se vyzývají, aby dále podporovaly rozvoj soustav dálkového vytápění a chlazení využívajících obnovitelné zdroje energie a modernizaci stávajících soustav s cílem zvýšit energetickou účinnost a do sítí vytápění a chlazení začlenit řešení využívající obnovitelné zdroje energie, jako jsou tepelná čerpadla. Strategie pro vytápění a chlazení tak dále podpoří využívání obnovitelných zdrojů energie v těchto odvětvích.

Energetická účinnost

Dosažení závazného cíle EU snížit do roku 2030 spotřebu energie o 11,7 %^{48 49} je klíčem ke konkurenceschopnosti, bezpečnosti a klimatickým ambicím Evropy. Energetická účinnost snižuje náklady na energii, zvyšuje energetickou bezpečnost tím, že snižuje závislost EU na dovozu fosilních paliv, a zvyšuje konkurenceschopnost. Zejména dekarbonizace budov podpoří stavebnictví a odvětví čistých technologií v EU.

Celková spotřeba energie v EU od roku 2021 klesá, čímž se EU přibližuje cílům v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030. Celkem patnáct členských států⁵⁰ zvýšilo své ambice v oblasti energetické účinnosti pro konečnou spotřebu energie oproti předběžným návrhům.⁵¹

Pozoruhodné je, že devět členských států⁵² sladilo své vnitrostátní příspěvky s cílem EU v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030⁵³. Některé členské státy, jako například Irsko a Rakousko, navíc stanovily vnitrostátní cíle, které jsou ambicióznější než jejich vlastní prognózy⁵⁴, čímž prokázaly odhodlání dále snižovat konečnou spotřebu energie.

⁴⁷ Druhé výzvy, která byla uzavřena v březnu 2025, se Lucembursko účastní jako přispívající země a dobrovolně přispívá do mechanismu částkou 52,4 milionu EUR. Hostitelskými zeměmi jsou Finsko a Estonsko. Zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů jako výsledek vítězných projektů přinesou celkovou kapacitu 445,65 MW a jejich uvedení do provozu se očekává v letech 2027 až 2028.

⁴⁸ V porovnání s prognózami referenčního scénáře EU z roku 2020.

⁴⁹ V souladu s cílem stanoveným ve směrnici (EU) 2023/1791 (přpracované znění směrnice o energetické účinnosti).

⁵⁰ BG, DK, DE, IE, EL, HR, CY, HU, NL, AT, PT, RO, SI, SK, FI.

⁵¹ Posouzení vychází z úrovně ambicí 24 členských států.

⁵² CZ, DK, DE, IE, FR, CY, NL, PT, RO. Posouzení vychází z úrovně ambicí 24 členských států.

⁵³ Viz příloha II tohoto sdělení.

⁵⁴ V některých případech jsou prognózy scénáře „s dodatečnými opatřeními“ o 10 % vyšší než oznámený příspěvek členských států.

Navzdory pokroku směrem k účinnějšímu využívání energie zůstává na cestě k dosažení cílů EU v oblasti energetické účinnosti do roku 2030 stále velká mezera. Ze souhrnných příspěvků vyplývá předpokládaná konečná spotřeba energie ve výši 794,1 Mtoe do roku 2030. Ačkoli se nedostatečná míra ambicí oproti návrhu aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu snížila o 20 milionů tun ropného ekvivalentu, konečné příspěvky stále zůstávají o 47,3 milionu tun ropného ekvivalentu vyšší než cíl spotřeby primární energie 992,5 milionu tun ropného ekvivalentu a o **31,1 Mtoe** vyšší než cíl konečné spotřeby energie ve výši 763 Mtoe, což odpovídá cíli EU ve výši 8,1 %. To je **značný rozdíl**, který se rovná roční konečné spotřebě energie v Belgii. Přesto je třeba tento rozdíl vnímat v kontextu a současná čísla odrážejí významný pokrok ve srovnání s předchozími cíli v oblasti energetické účinnosti.

Pokud jde o cílené politiky a opatření, mnoho členských států se většinou doporučení Komise alespoň částečně zabývalo. Zatímco členské státy podrobně popisují finanční programy, podpůrná opatření a plánované politiky, některé členské státy neposkytují informace o provádění zásady „energetická účinnost v první řadě“ ani nevyčísľují úspory energie, které se očekávají od opatření ke zvýšení energetické účinnosti uvedených v jejich plánech. Kromě toho některé plány obsahují omezené informace o povinnostech v oblasti energetické účinnosti pro veřejný sektor.

Úplná dekarbonizace budov do roku 2050 vyžaduje ztrojnásobení současné míry energetických renovací. Většina členských států nicméně zachovala ambice stanovené ve svých vnitrostátních dlouhodobých strategiích renovací z roku 2020 (LTRS⁵⁵), někdy odkazují na své připravované vnitrostátní plány renovace budov, jejichž návrhy mají být předloženy do prosince 2025. Pouze několik členských států zvýšilo ambice svých **dlouhodobých strategií renovací**⁵⁶ nebo zavedlo ambicióznější stavební politiky a opatření⁵⁷. Vnitrostátní úsilí o dekarbonizaci budov podpoří systém obchodování s emisemi a Sociální klimatický fond.

Další postup

Přestože došlo k výraznému zlepšení oproti návrhům aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, k dosažení cíle Unie v oblasti energetické účinnosti ve výši 763 milionu tun ropného ekvivalentu⁵⁸ do roku 2030 chybí 31,1 % milionu tun ropného ekvivalentu, což představuje pokles o 8,1 %.

Do roku 2030 zbývá jen několik let, a proto **je třeba přijmout další opatření.** Členské státy by měly urychleně zvýšit své ambice i úsilí o provádění. **Komise spouští soubor operačních opatření na podporu členských států při odstraňování nedostatečné míry ambicí** a také za účelem monitorování provádění konečných plánů. **Komise posoudí, zda jsou nutná další opatření k zajištění společného dosažení cílů v oblasti energetické účinnosti.**

Akční plán Komise pro cenově dostupnou energii konkrétně pomáhá řešit rozdíl v oblasti energetické účinnosti tím, že zkoumá, jak vytvořit celoevropský trh pro energetickou účinnost, včetně certifikátů úspor energie. Plán rovněž posiluje **vymáhání předpisů u výrobků**

⁵⁵ Analýza vnitrostátních dlouhodobých strategií renovací, SWD (2022) 375 final.

⁵⁶ CZ, EL, ES, CY, LV, LU, NL.

⁵⁷ BG, DE, LV, HU, MT, NL, PT, SI, FI.

⁵⁸ Nižší konečná spotřeba energie oproti předpokládané spotřebě energie v roce 2030 na základě referenčního scénáře z roku 2020.

nevyhovujících požadavkům na energetickou účinnost a zavazuje Komisi k **aktualizaci pravidel EU pro označování energetickými štítky a ekodesign.**

Prostřednictvím **evropské koalice pro financování energetické účinnosti** Komise zlepší přístup ke kapitálu a usnadní dostupnost finančních nástrojů a pobídek na podporu účastníků trhu, kteří poskytují podnikům řešení v oblasti energetické účinnosti. Komise ve spolupráci se skupinou Evropské investiční banky (EIB) prozkoumá možnosti vytvoření systému záruk EU, jehož cílem by bylo zdvojnásobit trh se službami v oblasti energetické účinnosti.

S cílem zajistit, že se nedostatečná míra ambicí nepromítne do nedostatečného plnění, **jsou členské státy vybízeny k provádění politik a opatření, včetně poskytování dalších možností financování na podporu projektů a řešení v oblasti energetické účinnosti, zlepšení přístupu ke kapitálu a poskytování finančních pobídek pro soukromý sektor.** Komise podpoří členské státy v tomto úsilí prozkoumáním možností další technické pomoci, například prostřednictvím programu financování LIFE pro přechod na čistou energii nebo Nástroje pro technickou podporu.

Členské státy se vyzývají, aby urychlily tempo renovací a v rámci svých vnitrostátních plánů renovace budov předložily komplexní investiční plány s cílem dekarbonizovat **fond budov** do roku 2050. Členským státům se doporučuje, aby při předkládání svých vnitrostátních plánů renovace budov uvedly své ambiciózní cíle týkající se vytváření cenově dostupného a udržitelného bydlení.

Členské státy se vybízejí k provádění opatření, která podporují elektrifikaci dopravy a zvyšují atraktivitu systémů veřejné dopravy.

Členské státy se rovněž vyzývají, aby zavedly systém obchodování s emisemi pro budovy a silniční dopravu a předložily důkladné sociální klimatické plány, jež ve spojení s dalšími vnitrostátními politikami pomohou dekarbonizovat budovy a odvětví silniční dopravy a zvýšit jejich energetickou účinnost.

Členské státy jsou žádány, aby motivovaly průmyslová odvětví k přijetí doporučení týkajících se energetické účinnosti identifikovaná energetickými audity a systémy hospodaření s energií.

PŘILÁKÁNÍ INVESTIC PRO KONKURENCESCHOPNOU ČISTOU EKONOMIKU

Financování ekologické, digitální a sociální transformace vyžaduje maximalizaci veřejných investic a využití soukromého kapitálu. Jak je uvedeno ve sdělení „*O cestě k příštímu víceletému finančnímu rámci*“⁵⁹, Komise předloží v roce 2025 návrh jednoduššího, cílenějšího a účinnějšího dlouhodobého rozpočtu, který splní priority EU v oblasti přechodu na čistou energii a zároveň usnadní a zjednoduší přístup příjemců k finančním prostředkům EU, což pomůže překlenout nedostatek investičních prostředků.

Financování a investice

Pro splnění cílů EU v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 by celkové investice do energetických systémů měly v období 2021–2030 dosáhnout přibližně 570 miliard EUR

⁵⁹ [EUR-Lex - 52025DC0046 - CS - EUR-Lex](#)

ročně⁶⁰. Jelikož je navíc naprosto nezbytné zajistit odolnost energetických projektů vůči klimatu již od návrhu⁶¹, aby bylo možné vybudovat odolný a nákladově efektivní energetický systém s dlouhou životností, může to v nadcházejících letech vést ke zvýšení počátečních investičních potřeb. Vzhledem k tomu, že veřejné zdroje jsou omezené, je třeba strategicky využívat soukromý kapitál, mimo jiné pomocí nástrojů zaměřených na snižování rizika pro zmírnění rizik projektů, snížení nákladů na půjčky na počáteční kapitálové výdaje a následného snížení celkových nákladů systému.

Mnoho členských států zlepšilo v konečných plánech spolehlivost svých investičních odhadů, ale politiky a cíle nejsou vždy v souladu s odhady investičních potřeb. **V několika plánech navíc chybí komplexní strategie pro mobilizaci veřejných a soukromých finančních prostředků.** Většina členských států se doporučeními Komise alespoň částečně zabývala a poskytla odhady investičních potřeb v jednotlivých odvětvích. Jen málo z nich však specifikovalo zdroje financování, posoudilo míru potřebné veřejné podpory a diskutovalo o tom, jak lze mobilizovat soukromé investice. Zbývající plány neobsahují spolehlivé odhady celkových investičních potřeb nebo investičních potřeb v jednotlivých odvětvích. Byla tak promarněna příležitost zajistit dlouhodobý přehled o plánovaných investicích, což je klíčové pro získání soukromého financování. Navíc více než polovina posuzovaných konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu se nezabývala doporučením, aby opatření byla plně v souladu s národními plány pro oživení a odolnost⁶².

Kromě toho důkladné posouzení makroekonomického dopadu plánu poskytlo pouze několik členských států. Vzhledem k tomu, že makroekonomické posouzení je klíčové pro účinné sladění hospodářské politiky s cílem podpořit provádění vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, je třeba vyvinout další úsilí.

Postupné ukončení dotací na fosilní paliva má zásadní význam pro přesměrování investic na přechod na čistou energii a pro sladění tržních pobídek s cíli v oblasti klimatu. Vlády mohou postupným ukončením dotací na fosilní paliva a přesměrováním investic do alternativních odvětví podpořit čistší energii a podnítit inovace. Tím se posílí ekonomická odolnost a přerozdělí finanční zdroje na podporu společenství a pracovníků, což přispěje ke spravedlivé transformaci, jež upřednostňuje dobré environmentální i sociální podmínky (viz oddíl 5 níže).

Doporučením Komise týkajícím se postupného ukončení dotací na fosilní paliva se částečně zabývala přibližně polovina členských států. Důraz je kladen především na proces a instituce, včetně aktivit na mezinárodních fórech, které mají tento cíl podpořit

⁶⁰ Zpráva o pokroku v oblasti klimatu za rok 2024, COM(2024) 498 final. Tento údaj nezahrnuje výdaje na dopravu.

⁶¹ V souladu s požadavkem evropského právního rámce pro klima na neustálý pokrok při zvyšování adaptační kapacity, posilování odolnosti a snižování zranitelnosti vůči změně klimatu, s výzvou obsaženou v Kompasu konkurenceschopnosti vydaném Komisí (COM(2025) 30 final) a s doporučením Evropského účetního dvora (Přizpůsobování se změně klimatu v EU – Opatření k dosažení ambicí nestačí, zvláštní zpráva 2024/15.).

⁶² Členské státy předložily nové zvláštní kapitoly plánů pro oživení a odolnost s nastíněním reformu a investic, jejichž cílem je zvýšit odolnost, bezpečnost a udržitelnost energetického systému EU (26 kapitol REPowerEU předložených a schválených do konce roku 2024). Dosud členské státy v rámci svých národních plánů pro oživení a odolnost a kapitol REPowerEU vyčlenily na opatření související s energetikou celkem 184,7 miliardy EUR.

prostřednictvím revize, identifikace a katalogizace finančních, daňových a jiných pobídek⁶³. Některé členské státy⁶⁴ uvádějí potřebu některých dotací nebo obhajují opatrný přístup k jejich postupnému ukončení, zejména ve zvláštních případech, jako jsou zranitelné domácnosti, vytápění a ostrovy, a jejich účelem je minimalizovat náklady a zajistit dobrou kvalitu života.

Členské státy proto plně nevyužily procesu tvorby vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu k nastínění a upřednostnění postupného zrušení dotací na fosilní paliva. Ve skutečnosti uvádí popis svých dotací na fosilní paliva pouze několik členských států, aniž by však poskytly socioekonomickou analýzu jejich dopadu nebo zmínily politiky, opatření či časové rámce pro jejich postupné ukončení⁶⁵. Jiné státy poukazují na neexistenci přímých dotací na fosilní paliva⁶⁶ nebo vyjadřují pochybnosti o tom, zda by se jejich daňová opatření dala za takové dotace považovat⁶⁷.

Další postup

Mnoho členských států zlepšilo spolehlivost svých odhadů investic, avšak jen málo z nich specifikovalo zdroje financování a posoudilo, jak lze mobilizovat soukromé investice. Jen málo členských států plně využívá proces tvorby vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu k nastínění a upřednostnění postupného ukončení dotací na fosilní paliva.

S cílem řešit finanční a investiční výzvy spojené s transformací v oblasti klimatu a energetiky předkládá **Dohoda o čistém průmyslu** řadu opatření na podporu investic a inovací mobilizujících více než 100 miliard EUR na podporu čisté výroby v EU a posilujících synergie mezi stávajícími nástroji financování. Zvýšení kapacity Programu InvestEU nést rizika umožní do konce současného víceletého finančního rámce mobilizovat přibližně 50 miliard EUR dodatečných finančních prostředků.

Na základě zkušeností s rozpočtem EU, který k opatřením souvisejícím s klimatem podporujícím Zelenou dohodu pro Evropu přispívá, Komise předloží **příští víceletý finanční rámec** jako klíčový faktor umožňující přechod na čistou energii. Plánovaný fond pro konkurenceschopnost nabídne v příštím VFR silnou podporu inovativnímu průmyslu, aby do něj plynuly udržitelné investice, a zjednodušený přístup k finančním prostředkům EU přes jednotné kontaktní místo. Zaměří se na projekty s přidanou hodnotou na evropské úrovni, jako jsou čisté technologie, a zároveň podpoří dekarbonizaci průmyslu. Finanční prostředky EU poskytnou významné další investice do infrastruktury a konektivity potřebných k dokončení energetické unie. Komise v roce 2025 navrhne zvláštní **Investiční strategii EU pro čistou energii**, včetně iniciativy pro snížení rizika, která by uvolnila soukromý kapitál.

Členské státy se vyzývají, aby jednaly a stanovily jasný a věrohodný časový plán pro postupné ukončení dotací na fosilní paliva. Komise vypracuje plán dalšího snižování a postupného ukončení dotací na fosilní paliva v rámci naší práce na snižování závislosti Evropy, např. v kontextu evropského semestru 2025. Doporučuje se, aby byly uvolněné zdroje použity na podporu spravedlivé transformace v oblasti energetiky a klimatu v souladu s cíli týkajícími se energetiky a klimatu a za účelem vybudovat konkurenceschopnou čistou průmyslovou základnu a zároveň posílit naši strategickou autonomii.

⁶³ DE, DK, IE, EL, ES, IT, LU, MT, NL, AT, PT, SI.

⁶⁴ EL, LT, HU, MT, NL.

⁶⁵ CZ, RO.

⁶⁶ BG, DK, CY, NL.

⁶⁷ FI, SE.

Členské státy se vyzývají, aby zvážily, jak použít dostupné veřejné prostředky (na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU) na podporu provádění vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu. To zahrnuje Inovační fond, Modernizační fond a značné příjmy, které budou získány z aukcí emisních povolenek v rámci systému EU ETS. Inovační fond se pro průmyslová odvětví EU osvědčil jako spolehlivý nástroj financování projektů dekarbonizace průmyslu a výroby čistých technologií. Členské státy se zejména vyzývají, aby používaly aukce jako službu poskytovanou Komisí k rozšíření podpory vybraných projektů z Inovačního fondu. Členské státy by měly zvážít, jak nejlépe využít **fondy politiky soudržnosti** na podporu transformace v oblasti energetiky a klimatu a skutečné energetické unie. Nedávný návrh Komise na modernizaci politiky soudržnosti v souvislosti s přezkumem v polovině období⁶⁸ počítá se zvýšeným předběžným financováním v roce 2026 a spolufinancováním (30 %, resp. až 100 %) s cílem motivovat investice do propojovacích vedení a souvisejících přenosových soustav. Návrh rovněž rozšiřuje oblast působnosti podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) a Fondu pro spravedlivou transformaci (FST) na všechny projekty dekarbonizace, kterým byla v rámci Inovačního fondu udělena pečeť suverenity.

Členské státy se vyzývají, aby lépe určily investiční potřeby a vypracovaly komplexnější strategie pro přilákání veřejných a soukromých investic potřebných na podporu provádění vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, včetně využití například vnitrostátních center evropské koalice pro financování energetické účinnosti. To by také mělo pomoci zlepšit efektivitu výdajů na vnitrostátní a unijní úrovni v kontextu příštího víceletého finančního rámce.

Komise doporučí členským státům, aby přijaly **daňové systémy** na podporu čistých obchodních případů, které mohou pomoci mobilizovat finanční prostředky.

K provádění vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu mohou členské státy využít **Nástroj pro technickou podporu**, jenž může poskytnout odborné znalosti šité na míru pro provádění politik a opatření a pro určení a mobilizaci hlavních zdrojů financování.

Konkurenceschopnost, výzkum a inovace

Evropa má za sebou prokazatelně úspěšnou historii v oblasti technologií čisté energie a inovací. Musí však zlepšit rámcové podmínky pro účinné uvádění inovativních produktů na trh a umožnit podnikům rozšiřovat své působení, a to s dlouhodobou vizí, která zohlední otázky, jako jsou závislosti. To je nezbytné, aby společnosti v EU mohly využít příležitostí, které nabízí celosvětový trh se základními masově vyráběnými čistými technologiemi, jehož hodnota se podle odhadů do roku 2035 ztrojnásobí a dosáhne přibližně 1,9 bilionu EUR ročně⁹.

Z konečných plánů vyplývá, že členské státy se v rámci přechodu na čistou energii více zaměřují na podporu konkurenceschopnosti průmyslu. Uvádějí vnitrostátní strategie a opatření na podporu výzkumu a inovací, ale ve většině plánů⁶⁹ stále chybí cíle financování, které by stanovily konkrétní kroky do roku 2030, například pokud jde o veřejné výdaje na výzkum a vývoj určené pro programy v oblasti energetiky a klimatu. Rovněž opomíjejí výhled

⁶⁸ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období (COM(2025) 123).

⁶⁹ CZ, HU, MT, AT.

do roku 2050 s cílem urychlit vývoj a výrobu čistých technologií a podpořit přechod na hospodářství s nulovou čistou spotřebou.

Většina plánů reaguje na doporučení Komise stanovením **jasných opatření na podporu rozvoje projektů pro nulové čisté emise a čistých technologií**, některé se zvláštním zaměřením na energeticky náročná odvětví⁷⁰. Uvedená opatření zahrnují podporu investic a opatření na urychlení vydávání povolení⁷¹ pro výstavbu infrastruktury nebo projektů v oblasti čistých technologií.

Pokud jde o konkurenceschopné a odolné dodavatelské řetězce pro technologie čisté energie, plány, až na některé výjimky⁷², skutečně neodrážejí konkrétní opatření, která by pomohla zvýšit výrobu technologií, zařízení a komponentů pro čistou energii a zajistit odolnost dodavatelských řetězců členských států. Většina členských států však do svých plánů zahrnuje strategie a opatření v oblasti oběhového hospodářství, které jsou nezbytné pro snížení závislosti a zajištění přístupu k surovinám. Úroveň podrobnosti o těchto opatřeních je nejednotná a jejich skutečné dopady (ekonomické, ve smyslu snížení emisí) jsou zřídka vyčísleny.

V mnoha plánech hraje klíčovou úlohu digitalizace energetického systému, přičemž **několik členských států plánuje jasná opatření na posílení digitalizace síťové infrastruktury**⁷³, jiné⁷⁴ upřednostňují digitalizaci zavádění solárních technologií v odvětví budov.

Většina plánů se také zaměřuje na spolupráci v oblasti inovací⁷⁵. Členské státy se účastní celoevropských iniciativ, jako je nedávno přepracovaný Evropský strategický plán pro energetické technologie (dále jen „plán SET“), s cílem podpořit inovace, sladit výzkumné programy a sdílet osvědčené postupy. Navzdory problémům, jako jsou vysoké náklady na inovace a regulační překážky, a ve snaze dosáhnout pokroku členské státy využívají mechanismy financování EU, jako je program Horizont Evropa, Inovační fond a Nástroj pro oživení a odolnost, a podporují partnerství veřejného a soukromého sektoru. Programy EU doplňují vnitrostátní a regionální financování.

V neposlední řadě je stále větší prioritou rozvoj pracovní síly, protože přechod na hospodářství pro nulové čisté emise vyžaduje nové dovednosti. Nicméně **pouze některé členské státy**⁷⁶ **účinně navrhly cíle, na něž byly vyčleněny finanční prostředky k řešení nedostatků v dovednostech** zjištěných ve strategických odvětvích, jako jsou technologie čisté energie.

Další postup

Konečné plány se více zaměřují na inovace a konkurenceschopnost, na rozvoj dodavatelských řetězců a na dovednosti potřebné pro transformaci. Až na výjimky však v plánech často chybí dostatečně konkrétní a realizovatelné cíle v těchto oblastech.

Provedením Dohody o čistém průmyslu přijme Komise další opatření na podporu konkurenceschopnosti evropských odvětví čistých technologií a energeticky náročných průmyslových odvětví. Akt o akcelérátoru dekarbonizace průmyslu zavede kritéria

⁷⁰ BG, DK, EL, ES, CY, LT, AT, SE.

⁷¹ BG, DK, FR, CY, LU, NL.

⁷² EL, ES, FR, CY, LU, HU, AT, SE.

⁷³ EL, ES, FR, IT, LT, LU, HU, FI.

⁷⁴ LV, NL.

⁷⁵ CZ, IT, CY.

⁷⁶ DE, IT, LV, LT, NL, PT.

odolnosti a udržitelnosti na podporu dodávky čisté evropské energie pro energeticky náročná odvětví a vytvoří dobrovolné označení uhlíkové náročnosti průmyslových výrobků. Členské státy by je rovněž mohly využít k navrhování daňových pobídek a dalších režimů podpory v souladu s pravidly státní podpory. **Komise** posoudí, jak zvýšit konkurenceschopnost **odvětví energetické účinnosti**, které je zastoupeno především v Evropě, což znamená, že EU má jasnou konkurenční výhodu.

Komise bude rovněž úzce spolupracovat s členskými státy na urychlení návrhu nových významných projektů společného evropského zájmu s cílem posílit účinnost nástroje na podporu dekarbonizace průmyslu a výrobu čistých technologií v EU.

Členské státy se vyzývají, aby podpořily vnitrostátní poptávku po čistých produktech a diverzifikovaly dodávky kritických surovin, a to v kombinaci s opatřeními oběhového hospodářství. To podpoří inovace a komercializaci výroby energie pomocí technologie pro nulové čisté emise, pomůže dekarbonizovat průmysl, dopravu a budovy, sníží naši závislost a podpoří nahrazení fosilních surovin udržitelným uhlíkem.

Členské státy EU by měly používat nové digitální zdroje EU a datové produkty z Kosmického programu EU k podpoře energie z obnovitelných zdrojů energie, zlepšení účinnosti soustav a rozvoji pokročilých strategií dekarbonizace.

Členské státy by měly pokračovat ve zjednodušování povolovacích postupů pro výrobní kapacity i výstavbu projektů a zachovat spolehlivý a podrobný časový harmonogram aukcí projektů čisté energie, a tím zajistit odolnost, bezpečnost a environmentální udržitelnost.

Členské státy by měly v souvislosti s přezkumem fondů politiky soudržnosti v polovině období zvážit, jak nejlépe využít příslušné finanční prostředky, jako je Evropský sociální fond plus (ESF+) a FST, k řešení nedostatků v dovednostech potřebných pro transformaci v oblasti klimatu a energetiky.

Komise zavede **unii dovedností**⁷⁷ s cílem vybavit lidi dovednostmi potřebnými k využívání příležitostí, jež nabízí přechod na čistou ekonomiku.

Vnitřní trh s energií a propojitelnost elektroenergetických soustav

Dobře integrovaný trh je nejsilnějším nástrojem EU, jak spotřebitelům a průmyslu dlouhodobě poskytovat bezpečnou, konkurenceschopnou a cenově dostupnou energii. Další integrace trhu je klíčovým předpokladem pro vybudování silné energetické unie a pomůže nám splnit cíl Akčního plánu pro cenově dostupnou energii, pokud jde o snížení nákladů na energii. Umožňuje bezproblémovou přepravu vyrobené čisté energie tam, kde je jí nejvíce zapotřebí, a poskytuje správné cenové signály pro investice do zelené energie a zelených technologií. Nedávná energetická krize ukázala, že je nutné dále posílit naši infrastrukturu a prohloubit integraci trhu s energií v EU, a pracovat na tomto integrovanějším a funkčnějším trhu s energií pomáhají členským státům vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu.

⁷⁷ COM(2025) 90.

Několik vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu zdůrazňuje potřebu **odstranit přetrvávající tržní překážky a podpořit rovné příležitosti pro nové účastníky a různá řešení flexibility** na trzích s energií. Většina plánů zdůrazňuje **význam flexibility a odezvy na straně poptávky** pro rychlé pronikání energie z obnovitelných zdrojů, zatímco několik členských států⁷⁸ podporuje odezvu na straně poptávky, ukládání energie a rozvoj kapacity soustav, avšak pouze několik z nich stanovilo jasné cíle, plány nebo časové harmonogramy jejich realizace.

Investice do infrastruktury elektrické sítě a optimalizace dobře integrovaného evropského energetického systému jsou klíčem k nákladově efektivnímu přechodu na čistou energii od přenosu až po distribuci. Zatímco členské státy jako Lucembursko, Slovinsko, Lotyšsko a Maďarsko již značně překračují cíl EU pro rok 2030 v oblasti propojitelnosti ve výši 15 %, některé země jako Španělsko, Řecko, Itálie a Francie výrazně zaostávají, což poukazuje na přetrvávající nedostatky v rozvoji přeshraničních propojovacích vedení v členských státech. Je třeba zvýšit úsilí o zajištění dostatečných investic do infrastruktury na všech úrovních napětí, aby byly uspokojeny vnitrostátní i přeshraniční potřeby. Agentura Evropské unie pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) zjistila, že 32 GW přeshraniční kapacity potřebné do roku 2030 zůstává nevyřešeno⁷⁹.

Spotřebitelé jsou často v centru energetických a klimatických ambicí a **většina členských států podniká kroky k rozvoji konkurenceschopnějších maloobchodních trhů** a vytváří další příležitosti pro spotřebitele, aby se aktivně účastnili energetických trhů jako aktivní zákazníci prostřednictvím agregace nebo energetických společenství. **Většina členských států rovněž zavádí dynamickou tvorbu cen a inteligentní měřiče** s cílem podpořit zapojení spotřebitelů do energetické transformace.

Energetickou chudobou se ve svých konečných aktualizovaných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu zabývá většina členských států, avšak v různé míře. Mnohé z nich popisují strukturální opatření nebo opatření na podporu příjmů s důrazem na energetickou účinnost, renovaci budov a dekarbonizaci. Některé členské státy přizpůsobují opatření, aby pomáhala nejzranitelnějším skupinám. Jen několik členských států⁸⁰ však jasně definuje energetickou chudobu nebo stanoví konkrétní cíle pro její snížení. Provedení ustanovení týkajících se energetické chudoby⁸¹ ve vnitrostátním plánu probíhá v současné době pouze částečně. Pro účinný pokrok je zásadní zajistit soulad s přípravou sociálních klimatických plánů v rámci Sociálního klimatického fondu zřízeného v souvislosti se systémem EU pro obchodování s emisemi pro spalování paliv v budovách, silniční dopravě a dalších odvětvích (ETS2).

Další postup

⁷⁸ AT, ES, IT, HU, PT, FI, SE.

⁷⁹ Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system (Rozvoj infrastruktury pro elektřinu na podporu konkurenceschopného a udržitelného energetického systému); ACER, prosinec 2024

⁸⁰ Příklad LT a RO.

⁸¹ Ustanovení o energetické chudobě obsahují směrnice (EU) 2023/1791 o energetické účinnosti (přepřracované znění) a směrnice (EU) 2024/1275 o energetické náročnosti budov (přepřracované znění).

*Členské státy ve svých konečných plánech zavedly opatření na podporu flexibility, stabilizace trhů a usnadnění pronikání energie z obnovitelných zdrojů, i když s různou mírou podrobnosti. Plány obecně zahrnují opatření, která mají posílit postavení spotřebitelů a v různé míře řešit energetickou chudobu. **K rozvoji přeshraničních propojení energetických soustav a další integraci trhů jsou zapotřebí další opatření.***

Akční plán Komise pro cenově dostupnou energii zahrnuje krátkodobá opatření ke snížení nákladů na energii, dokončení energetické unie, přilákání investic a přípravu na případné energetické krize. Pro zvýšení přínosů pro všechny evropské spotřebitele je nesmírně důležitý plně integrovaný trh s energií založený na robustní integrované energetické síti.

Jak bylo oznámeno v tomto plánu, Komise v zájmu posílení energetického systému a prohloubení integrace trhu EU plánuje vydat **bílou knihu o další integraci trhu s elektřinou**, zřídit **pracovní skupinu pro energetickou unii** a zahájit **dialog o budoucnosti trhu**.

Balíček opatření pro evropské elektrizační soustavy bude obsahovat příslušná legislativní a nelegislativní opatření, jež zjednoduší politický rámec pro transevropskou energetickou síť, zajistí integrované přeshraniční plánování, zejména propojovacích vedení, a zjednoduší povolovací postupy. Zaměří se také na zlepšení plánování distribuční sítě, posílení digitalizace a inovací se zaměřením na potřeby dodavatelských řetězců pro výrobu a zároveň naváže na opatření z akčního plánu pro elektrizační soustavy. Druhý unijní seznam projektů společného zájmu a projektů ve společném zájmu bude přijat ve 4. čtvrtletí 2025 a očekává se, že vstoupí v platnost v 1. čtvrtletí 2026.

Členské státy se vyzývají, aby odstranily stávající tržní překážky, které brání poskytovatelům odezvy na straně poptávky, ukládání, řízení přetížení a podpůrných služeb zapojit se do velkoobchodních trhů, a to prováděním pravidel EU pro přístup na trh v těchto oblastech. Vítána je také podpora flexibility na maloobchodním trhu a možnost účasti spotřebitelů na trhu.

Členské státy jsou rovněž nabádány, aby pokračovaly v rozvoji svých přeshraničních propojovacích vedení⁸² a posilování svých vnitřních sítí a aby zajistily dostatečné investice do infrastruktury na všech úrovních napětí pro plnou integraci energie z obnovitelných zdrojů do elektroenergetické soustavy.

Provádění Akčního plánu pro cenově dostupnou energii snížením cen energie pomůže domácnostem a spotřebitelům postiženým energetickou chudobou, kteří čelí vysokým účtům za energii, a také průmyslovým odvětvím, která se potýkají s vysokými výrobními náklady. Komise se bude i nadále zabývat **energetickou chudobou** prostřednictvím **energetického balíčku pro občany**, který zajistí spravedlivou a inkluzivní energetickou transformaci, a také prostřednictvím podpory členských států při provádění právních ustanovení a opatření týkajících se energetické chudoby ve vnitrostátním právu a při jejich uplatňování.

⁸² Akční plán pro cenově dostupnou energii (opatření 2) zdůrazňuje úlohu elektrizačních soustav a propojovacích vedení jako faktorů umožňujících transformaci energetiky a dekarbonizaci průmyslu a uvádí čtyři příklady chybějících stěžejních projektů na regionální až unijní úrovni, včetně mořské elektrizační soustavy v severních mořích, posílení propojení pobaltských států se střední Evropou, většího propojení mezi Pyrenejským poloostrovem a střední Evropou a potřeby zvýšit propojení mezi jihovýchodní a střední Evropou.

Regionální spolupráce

Regionální spolupráce přispívá k efektivnější přeshraniční infrastruktuře a konkurenceschopnějšímu využívání společných přírodních zdrojů EU, což vede k bezpečnějšímu a integrovanějšímu evropskému energetickému systému. Je proto pozitivní, že několik členských států ve svých závěrečných plánech poskytuje více informací o využití regionální spolupráce při dosahování svých cílů v oblasti energetiky a klimatu, a to i prostřednictvím svého zapojení do politických skupin na vysoké úrovni⁸³.

Současně pouze několik členských států⁸⁴ vysvětluje, jak hodlá vytvořit rámec pro spolupráci na společných projektech s jedním nebo více členskými státy v souladu s článkem 9 směrnice (EU) 2018/2001⁸⁵ v platném znění.

Posouzení dohod o solidaritě v oblasti plynu je smíšenější. Některé členské státy⁸⁶ poskytly oproti svým předběžným alespoň některé nové informace o pokroku, záměrech nebo podpisu dohod o solidaritě v oblasti plynu se svými sousedními zeměmi, zatímco některé jiné nikoli.

Další postup

Členské státy obecně využívají zavedených fór pro regionální spolupráci, i když v různé míře. Jen málo členských států poskytuje informace o konkrétních dohodách se sousedními zeměmi, jako jsou společné projekty nebo dohody o solidaritě v oblasti plynu.

Nová pracovní skupina pro energetickou unii, kterou Komise navrhla v Akčním plánu pro cenově dostupnou energii, mimo jiné pomůže zlepšit transparentnost, koordinaci a systémovou integraci, čímž se posílí politika a plánování elektrizačních soustav v celé EU.

Členské státy se vyzývají, aby dále plně využívaly stávajících fór pro regionální spolupráci, zejména skupin na vysoké úrovni.

ZVÝŠENÍ AUTONOMIE A BEZPEČNOSTI EU

Dekarbonizace, konkurenceschopnost a růst Evropy jsou neodmyslitelně spjaty s její bezpečností a autonomií, přičemž energetická krize vrátila pozornost k cílům snižování spotřeby, diverzifikace dodávek fosilních plynů a připravenosti na případné energetické krize. Od srpna 2022 do listopadu 2024 snížila EU poptávku po plynu již o 18 %⁸⁷. Diverzifikovala také své dodávky plynu, přičemž dovoz ruského plynu se v letech 2021–2023 snížil o 70 % (ze 150 miliard m³ na 43 miliard m³). To podtrhuje potřebu střednědobých vnitrostátních strategií,

⁸³ Evropská komise zřídila čtyři skupiny na vysoké úrovni, jejichž úkolem je poskytovat strategické řízení a politické pokyny v oblasti regulace a rozvoje infrastruktury a sledovat pokrok v projektech společného zájmu v prioritních regionech. Patří mezi ně: spolupráce v oblasti energetiky v Severním moři (NSEC), propojení sítí v jihozápadní Evropě, plán propojení baltského trhu s energií (BEMIP) a energetické propojení střední a jihovýchodní Evropy (CESEC).

⁸⁴ DE, FR, SI.

⁸⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů.

⁸⁶ DK, IT, LU, NL, PT, SI.

⁸⁷ V porovnání s referenčním obdobím, které je definováno jako průměr předchozích pěti let pro období od srpna 2022 do května 2023 (jak je stanoveno v nařízení o snížení poptávky). Proto se u období srpen–prosinec odkazuje na období 2017–2021, ale u období leden–květen na období 2018–2022.

které by završily postupné ukončení dovozu ruských fosilních paliv a dlouhodobě snížily naši závislost na fosilních palivech.

Po překonání energetické krize v letech 2022/2023 **rozvádějí konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu strategie k zajištění energetické bezpečnosti v rychle se měnícím energetickém systému EU.** Konečné plány reagují – i když v různé míře – na doporučení Komise ohledně cílů a opatření v oblasti energetické bezpečnosti týkajících se plynu, elektřiny, ropy, jaderné energie a přizpůsobení se klimatu. Několik členských států poskytlo aktualizované prognózy poptávky po plynu, přičemž naprostá většina z nich předpokládá v nadcházejících desetiletích výrazný pokles. Pouze Lucembursko uvádí konkrétní plány na podporu snížení poptávky po plynu do roku 2030. Podobně jen málo členských států uvádí podrobnosti o svém dalším úsilí o diverzifikaci a nedostatečná pozornost je věnována tomu, zda je jejich plynárenská infrastruktura a případně infrastruktura nových těžebních projektů slučitelná s cíli dekarbonizace.

Elektrifikace, intermitentní obnovitelné zdroje a úsilí o postupné ukončení dovozu fosilních paliv z Ruska podtrhují důležitost odolnější elektroenergetické soustavy. Významným milníkem na cestě ke zvýšení odolnosti v oblasti elektrické energie byla synchronizace elektroenergetické soustavy Estonska, Lotyšska a Litvy s kontinentální Evropou v únoru 2025, čímž se vyřešila potenciální zranitelnost vůči Rusku. Revidované uspořádání trhu s elektřinou⁸⁸ vyžaduje, aby členské státy posoudily své potřeby a cíle, pokud jde o nefosilní flexibilitu, včetně specifického přínosu ukládání energie a odezvy na straně poptávky. Komise v roce 2023 rovněž přijala doporučení o hlavních regulačních překážkách ukládání energie⁸⁹.

Přestože se jedná o klíčovou součást odolnějšího energetického systému, jen málo členských států stanoví konkrétní cíle pro ukládání energie. Některé členské státy poskytují další podrobnosti⁹⁰ o politikách v oblasti ukládání a několik málo členských států poskytuje informace o cílech⁹¹. Údaje nejsou dostatečné pro ucelený a srovnatelný obraz o zavádění ukládání ve všech členských státech.

Ačkoli je dovoz ropy do EU diverzifikovanější než dříve, v konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu je jen málo informací o vnitrostátních strategiích přizpůsobení ropné infrastruktury dekarbonizovanému energetickému systému. Ruská ropa dnes díky sankcím EU, které od prosince 2022 zakazují dovoz ruské ropy po moři a od února 2023 i dovoz rafinovaných ropných produktů, představuje pouze 3 % dovozu. Zatímco některé členské státy poskytují více informací o svých vyhlídkách v oblasti ropy, pouze několik členských států⁹² účinně posoudilo přiměřenost infrastruktury pro fosilní paliva v dlouhodobém horizontu (včetně rafinérií, ropovodů a zásob) s ohledem na očekávaný pokles poptávky a přechod na nízkouhlíkové alternativy v nadcházejících desetiletích při směřování ke klimatické neutralitě EU do roku 2050.

⁸⁸ Nařízení 2024/174.

⁸⁹ Doporučení Komise ze dne 14. března 2023 o ukládání energie – podpora dekarbonizovaného a bezpečného energetického systému EU (2023/C 103/01)

⁹⁰ BG, CZ, DK, DE, EL, IT, CY, LV, LU, HU, PT, SI, FI.

⁹¹ IE, LT, MT, RO

⁹² IE, FR, NL, FI.

Pokud jde o **jadernou energii**, některé členské státy poskytly aktuální informace o svých programech a oznámily prodloužení provozní doby stávajících reaktorů a výstavbu nových reaktorů. Tyto programy považují jadernou energii za zdroj čisté a flexibilní elektřiny a tepla pro použití v domácnostech i průmyslu, včetně výroby vodíku.

Z dlouhodobějšího hlediska by na základě informací uvedených v konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu mohly velké jaderné reaktory v roce 2050 zajistit čistou kapacitu výroby elektřiny až 110 GWe, což je však spojeno se značnou mírou nejistoty, pokud jde o prodloužení životnosti stávajících reaktorů a o plány na nové reaktory, o nichž dosud nebylo učiněno konečné investiční rozhodnutí. Další podrobné údaje o souhrnných výsledcích, citlivostních analýzách a souvisejících investičních potřebách Komise předloží v příštím jaderném ukázkovém programu (PINC), jenž se v současné době připravuje v souladu s článkem 40 Smlouvy o Euratomu.

Odolné dodavatelské řetězce jaderné energie jsou ohroženy nízkými ruskými cenami a historickým dědictvím. Rusko dodává zákazníkům v EU výrobky a služby v rámci celého jaderného palivového cyklu, avšak členské státy podle svých konečných plánů postupně podnikají kroky k omezení této závislosti. Tato závislost je nejvýznamnější v pěti členských státech⁹³ s reaktory VVER ruské konstrukce, které jsou tradičně závislé na palivu od ruského dodavatele. V posledních letech přijali provozovatelé v těchto členských státech opatření k diverzifikaci dodávek paliva a bylo dosaženo významného pokroku při uzavírání smluv na dodávky alternativních jaderných paliv. Evropský průmysl navíc investuje do rozšíření svých kapacit v jaderném palivovém cyklu. Je důležité v tomto úsilí pokračovat i nadále a urychlit diverzifikaci v souladu s plánem na ukončení dovozu energie z Ruska⁹⁴.

Hrozby pro fyzickou a kybernetickou bezpečnost infrastruktury jsou stále častější a významnější, což představuje rostoucí riziko pro autonomii, bezpečnost a konkurenceschopnost Evropy. Hybridní hrozby, včetně sabotáží a kybernetických útoků, představují pro fungování evropské kritické infrastruktury stále větší riziko.

Fyzické dopady změny klimatu představují také velké riziko v podobě přelomových, chronických dopadů na základní systémy a působí jako katalyzátor, který zvyšuje nebezpečnost jiných rizik. Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě z roku 2024 a Niinistöho zpráva naznačují, že tyto dopady na odvětví energetiky jsou podhodnocené. Vliv sucha na zásobování energií se projevil v létě 2022, kdy výrobu a distribuci energie ohrožoval nedostatek vody a vysoké teploty. Členské státy začaly podnikat kroky k provádění právních předpisů k zajištění fyzické i digitální bezpečnosti energetické infrastruktury v EU, i když pokrok v řešení odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně v rámci energetického systému je, jak plyne ze srovnání jednotlivých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, nerovnoměrný.⁹⁵

Další postup

⁹³ BG, CZ, HU, SK, FI.

⁹⁴ COM (2025) 440 final ze dne 6. května 2025.

⁹⁵ Směrnice (EU) 2022/2555 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii, která se vztahuje na odvětví elektřiny, dálkového vytápění a chlazení, ropy, plynu a vodíku, a směrnice (EU) 2022/2557 o odolnosti kritických subjektů, která se týká odvětví energetiky.

Energetickou bezpečnost posiluje nižší spotřeba fosilních plynů a diverzifikovanější dodávky energie, ale konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu se nedostatečně zabývají potřebami odolnějšího plánování infrastruktury, zejména s cílem přizpůsobit se klesající spotřebě ropy, zvýšené elektrifikaci založené na intermitentních obnovitelných zdrojích energie a rychle se měnícím hrozbám, jako je změna klimatu.

Akční plán Komise pro cenově dostupnou energii obsahuje opatření, která mohou obecněji snížit spotřebu fosilních paliv, například podporou výroby a spotřeby konkurenceschopné elektřiny z obnovitelných zdrojů. To je také cílem připravovaného **Akčního plánu elektrifikace**, který má být zveřejněn v prvním čtvrtletí roku 2026.

Komise předloží legislativní návrh na revizi stávajícího regulačního rámce EU pro energetickou bezpečnost na začátku roku 2026. Revize zahrne poznatky z energetické krize a zaktualizuje bezpečnostní rámec, přičemž bude věnovat pozornost novým rizikům, včetně hybridních hrozeb, jako jsou kybernetické útoky a klimatická rizika, a zároveň zajistí bezpečnost a odolnost infrastruktury, jakož i příležitosti spojené se stále více dekarbonizovaným energetickým systémem.

Členské státy se vyzývají, aby i nadále snižovaly závislost na fosilních palivech, diverzifikovaly dodávky energie a vyvíjely domácí řešení čisté energie. Vzhledem k rostoucí závislosti na obnovitelných zdrojích energie jsou členské státy vybízeny k investicím do optimalizovaného energetického systému na úrovni přenosu i distribuce. Zvýšená bezpečnost vyžaduje investice do flexibilních řešení, jako je ukládání a odezva na straně poptávky, s cílem přizpůsobit infrastrukturu decentralizaci a dekarbonizaci. Vyžaduje také podporu odolnější energetické infrastruktury, aby bylo možné se připravit na zrychlující se klimatická a jiná rizika.

SPRAVEDLIVÁ TRANSFORMACE A ZAPOJENÍ VŠECH AKTÉRŮ

Pro spravedlivou transformaci na klimaticky neutrální ekonomiku je zásadní zapojení všech aktérů. To znamená řešit sociální a hospodářské dopady transformace a zaměřit se na regiony, odvětví a pracovníky, kteří čelí největším problémům.

Většina členských států vysvětluje své závazky k postupnému ukončení používání tuhých fosilních paliv v konečných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu. V některých případech však časové plány pro postupné ukončení používání fosilních paliv uvedené v plánech nejsou plně v souladu s plány spravedlivé územní transformace⁹⁶.

Většina plánů se zabývá dopady přechodu ke klimatické neutralitě na zaměstnanost a dovednosti. Hloubka analýzy sociálních dopadů a dopadů na zaměstnanost v souvislosti s transformací v oblasti klimatu a energetiky se však značně liší, zejména pokud jde o zranitelné skupiny obyvatel a regiony. Plány navíc často neuvádějí opatření ke zmírnění nebo řešení těchto dopadů. Plány sice obecně odrážejí způsob, jakým Fond pro spravedlivou transformaci (FST) podporuje členské státy, ale poskytují jen málo dalších informací o jiných zdrojích na podporu spravedlivého transformace.

Pokud jde o odvětví budov a silniční dopravy, jen málo plánů obsahuje informace, jež lze použít jako podkladovou analýzu pro přípravu sociálních klimatických plánů⁹⁷. Členské

⁹⁶ BG, EL, IT, CY, LV, HU, RO.

⁹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ze dne 10. května 2023, kterým se zřizuje Sociální klimatický fond a mění nařízení (EU) 2021/1060.

státy budou muset dále pracovat na odhadu dopadů systému obchodování s emisemi pro budovy a silniční dopravu, identifikovat zranitelné skupiny a posoudit, jak politický rámec stanovený ve vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu přispěje k vypracování sociálních klimatických plánů, které mají být předloženy do 30. června 2025.

Veřejná konzultace

Přechod na nízkouhlíkovou společnost s čistším a bezpečnějším energetickým systémem vyžaduje včasnou, transparentní a účinnou účast všech aktérů. Na provádění politik v oblasti energetiky a klimatu by se měly podílet nejen členské státy, ale také regiony, místní orgány, zúčastněné strany a občané.

To, jak konzultační procesy umožnily veřejnosti podílet se na přípravě konečných aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, vysvětluje většina členských států podrobněji, než v návrzích vnitrostátních plánů v oblasti energetiky⁹⁸. Pro veřejné konzultace použilo mnoho členských států kombinaci online nástrojů a zvláštních fór. Některé členské státy zajistily inkluzivní přístup, do něhož se zapojila veškerá veřejnost⁹⁹. V několika případech však konzultace ke konečným vnitrostátním plánům v oblasti energetiky a klimatu začaly relativně blízko datu předložení¹⁰⁰, nebo dokonce až po něm¹⁰¹. Delší časový rámec by umožnil lepší veřejné konzultace vzhledem k délce plánů a rozsáhlým změnám mezi návrhy a konečnými verzemi vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.

V některých případech se konzultační procesy netýkaly samotných plánů, ale spíše základních politik a opatření¹⁰², nebo byly založeny na zkrácené verzi plánu či na dotazníku¹⁰³. Některé konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu¹⁰⁴ neobsahují shrnutí názorů vyjádřených jednotlivými účastníky a pouze některé členské státy¹⁰⁵ uvádějí přehled toho, jak byly výsledky konzultací zohledněny a řešeny v konečném vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu.

Další postup

Konečné plány kladly větší důraz na spravedlivou transformaci a na postupné ukončení používání pevných fosilních paliv. Většina plánů navíc poskytuje jasnější přehled o veřejných konzultacích. Procesy účasti mohly být inkluzivnější a účinnější, poskytovat více informací a nabídnout delší časový rámec pro konzultace.

Komise bude i nadále spolupracovat s členskými státy, aby zajistila účinnou a včasnou účast veřejnosti podpořenou dostatečnými informacemi v souladu s Aarhuskou úmluvou. Členské státy se vyzývají, aby při provádění svých plánů pokračovaly v participativních veřejných konzultacích.

Komise bude i nadále spolupracovat s členskými státy, aby zajistila účinné provádění politik spravedlivé transformace. V této souvislosti **Komise posoudí, jak členské státy provádějí**

⁹⁸ MT, AT, RO poskytly jen velmi málo informací.

⁹⁹ ES, NL, PT.

¹⁰⁰ DK, IT, CY, FI.

¹⁰¹ DE, IE, EL.

¹⁰² FR, DK, DE, IE, MT, FI, SE.

¹⁰³ CZ, EL, HU, MT.

¹⁰⁴ DE, LU, HU, AT, RO.

¹⁰⁵ DK, IE, ES, NL, PT, FI, SE.

doporučení Rady ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu (přijaté v roce 2022), a výsledky zveřejní v druhé polovině roku 2025.

Komise bude věnovat velkou pozornost závazkům členských států postupně ukončit používání uhlí, rašeliny a ropné břidlice a bude je podporovat při analýze a zmírňování sociálních dopadů a dopadů na zaměstnanost v postižených regionech. Fond pro spravedlivou transformaci v tomto ohledu nadále poskytuje silnou podporu a pomáhá regionům diverzifikovat a přeměnit jejich hospodářské činnosti. Komise rovněž vyzývá členské státy, aby sladily vnitrostátní a regionální strategie pro spravedlivou transformaci, zejména s ohledem na plán spravedlivé územní transformace¹⁰⁶.

Komise vybízí členské státy, aby urychleně provedly plány pro oživení a odolnost, které hrají klíčovou úlohu při dosahování cílů v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030.

Iniciativa pro uhelné regiony procházející transformací bude i nadále poskytovat technickou podporu nejvíce postiženým společnostem v celé EU. Pomůže jim pochopit jejich dekarbonizační, průmyslový a konkurenční potenciál a navázat na sdílené poznatky o cestách transformace za účelem rozvoje tohoto potenciálu tak, aby nejvíce dotčená společenství nezůstala pozadu.

Platforma pro spravedlivou transformaci bude dále pomáhat všem zúčastněným stranám zapojeným do provádění Fondu pro spravedlivou transformaci poskytováním pokynů, informací a znalostí na podporu spravedlivého přechodu ke klimaticky neutrální ekonomice.

Členské státy se vyzývají, aby udržovaly a zlepšovaly procesy dialogu na všech úrovních společnosti s cílem zajistit účinné provádění nákladově efektivních a smysluplných politik a opatření zaměřených na dosažení našich cílů pro rok 2030 a klimatické neutrality a maximalizovat jejich dopady.

Členské státy jsou vybízeny, aby připravily relevantní, účinné, efektivní a koherentní sociální klimatické plány, které zajistí sociálně spravedlivou transformaci na klimatickou neutralitu řešením dopadů systému obchodování s emisemi pro budovy a silniční dopravu na zranitelné skupiny. Komise bude i nadále úzce spolupracovat s členskými státy na podpoře dokončení a provádění těchto plánů.

ZÁVĚR A DALŠÍ KROKY

Splnění cílů energetické a klimatické politiky EU do roku 2030 je zásadní pro konkurenceschopnost, bezpečnost a dekarbonizaci EU. Chceme-li vytvořit skutečnou energetickou unii, připravit půdu pro nezbytné investice pro roky 2030 a 2040 a dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050, je nezbytné plně realizovat politický rámec do roku 2030. V posledních letech členské státy urychlily transformaci v oblasti energetiky a klimatu s podporou rozpočtu EU, který by měl překročit výdajový cíl v oblasti začleňování změny klimatu ve výši 30 %¹⁰⁷. Díky konečným vnitrostátním plánům v oblasti energetiky a klimatu členské státy posílily své politické a investiční programy pro rok 2030 a nyní by se veškeré úsilí mělo zaměřit na důkladné provádění, aby Evropa transformaci plně využila.

Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu řídí tolik potřebné investice do transformace v oblasti klimatu a energetiky a pomáhají mobilizovat soukromé a veřejné

¹⁰⁶ Nařízení (EU) 2021/1056.

¹⁰⁷ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting/climate-mainstreaming_cs

výdaje. Mají zásadní význam při určování reforem a investic v rámci nástrojů, jako je Nástroj pro oživení a odolnost a fondy politiky soudržnosti. Tyto plány doplňují evropský semestr a jsou klíčovým nástrojem při stanovování vnitrostátních priorit pro plnění společných cílů EU v oblasti energetiky a klimatu v rámci současného i budoucího rozpočtu EU. Pomáhají identifikovat synergie s dalšími odvětvovými prioritami, jako je životní prostředí. Některé politiky a opatření a investice uvedené ve vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu sloužily také jako vstupní údaje pro střednědobé fiskálně-strukturální plány podle revidovaného rámce správy ekonomických záležitostí EU. Při plánování způsobu podpory investic potřebných k dosažení ambicí spojených s přechodem na čistou energii bude nezbytné pečlivě posoudit, jaké financování a nástroje pro snižování rizik jsou nutné k mobilizaci veřejných i soukromých investic.

Členské státy prokázaly své trvalé odhodlání prostřednictvím podstatně vylepšených konečných plánů. Přesto je třeba přijmout další opatření, aby se odstranily zbývající nedostatky a plně se naplnil právně závazný rámec do roku 2030. V doprovodném pracovním dokumentu útvarů Komise Komise individuálně posoudila konečné vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu a určila konkrétní oblasti, v nichž je třeba přijmout další opatření na úrovni členských států, aby se usnadnilo provádění a případně zvýšily potřebné ambice.

Členské státy mají kolektivní odpovědnost za dosažení závazných cílů EU v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030. **Komise spouští soubor operačních opatření, aby prozkoumala alternativy pro odstranění nedostatečné míry ambicí** a aby podpořila a monitorovala provádění konečných plánů. **Komise posoudí, zda jsou nutná další opatření k zajištění společného dosažení cílů, zejména v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti.**

Komise bude rovněž nadále podporovat úsilí o provádění na vnitrostátní úrovni a zlepšovat úroveň regionální spolupráce, mimo jiné prostřednictvím dialogů o provádění s členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami. Komise vybízí členské státy, aby pravidelně diskutovaly se všemi zúčastněnými stranami o pokroku a politikách, zejména s cílem identifikovat a odstranit úzká místa při provádění. Dvouleté zprávy o pokroku u vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu jsou důležitým nástrojem pro průběžné vyhodnocování, jež podporuje transparentnost, předvídatelnost a odpovědnost za společné plnění cílů.

Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu jako nástroje správy budou přezkoumány po roce 2030 v rámci budoucí revize nařízení o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu. Na základě zkušeností získaných z hodnocení a provádění nařízení budou do nového rámce začleněny priority Dohody o čistém průmyslu a Kompasů konkurenceschopnosti, aby bylo dosaženo cíle do roku 2040, kterým je prosperující a autonomní hospodářství směřující ke klimatické neutralitě, a aby byla podpořena lepší odolnost vůči klimatickým rizikům a připravenost na ně. Komise se bude snažit zjednodušit a přesměrovat vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu tak, aby se z nich staly skutečné investiční plány, které investorům zajistí dlouhodobou předvídatelnost a zúčastněným stranám nabídnou transparentní rámec pro spolupráci.